FAMILIE-/ARVERET – VINTEREKSAMEN 2008/2009

Opgave 1

Pædagogen Hera og ingeniøren Mick gifter sig i 2002 og køber i lige sameje et hus i Harlev. Parret aftaler at dele udgifterne til huset lige. Hera og Mick har ingen fælles børn, men Hera har en datter fra et tidligere forhold.

Mick arbejder en del i 2007 og er meget væk hjemmefra. Hera bliver sygemeldt med stress. Mick vil derefter pludselig skilles. Huset i Harlev bliver straks solgt, og Mick og Hera flytter til hver sin lejlighed. Parret bliver separeret ved separationsbevilling af 3. marts 2008. Heras bodel opgøres til 400.000 kr. og Micks til 600.000 kr. De deler boet efter de kvantitative regler, og Hera får inden for sin boslod udlagt alt indboet for 50.000 kr. I øvrigt modtager ægtefællerne alene kontanter. Mick bruger alle sine penge til at købe en ny bil, mens Hera sætter sine penge ind på en særskilt bankkonto.

Hera og Mick savner hinanden og begynder efter nogle måneder at ses. Efter nogen tid aftaler de at forsøge at få forholdet til at fungere igen. Parret planlægger, at Hera skal flytte ud til Mick på et senere tidspunkt, men Hera vil ikke flytte fra sin lejlighed, førend hendes gravide datter, som bor tæt på, er blevet lidt rutineret i forælderrollen. Parret spiser og sover dog som oftest sammen og ser hinandens familie og venner.

Hera og Mick opretter 8. august 2008 en formgyldig ægtepagt om skilsmissesæreje for alt, hvad ægtefællerne ejer ved ægtepagtens underskrivelse samt senere erhverver i form af arv eller gave. I øvrigt skal der være fælleseje i ægteskabet. De aftaler, at de hver især betaler deres egne løbende udgifter. Mick overfører dog 2000 kr. om måneden til Hera, da han tjener meget mere end hende, fordi Hera nu arbejder på deltid.

Mick, der mangler en del ting til sin lejlighed og er træt af at bruge engangsservice, køber 9. september 2008 på kredit i stormagasinet Salling tallerkener og bestik

for 2.000 kr. Endvidere køber Mick på kredit i Salling makeup for i alt 1.000 kr. som gave til Hera.

Hvem hæfter over for Salling? Hvem skal i det indbyrdes forhold betale for Micks indkøb i Salling?

Mick får 1. oktober 2008 en stor kontrakt hjem til sit firma og får derfor en lønbonus på 50.000 kr., som han bruger til opgradering af udstyr til sin bil. Hera giver 10. oktober 2008 en kombineret navngivnings- og bryllupsgave på 10.000 kr. til sin datter, svigersøn og barnebarn. Pengene var alle påløbne renter fra den bankkonto, hvor beløbet fra bodelingen var sat ind.

Da Hera holder sin 40 års fødselsdag 11. november 2008, rejser Mick sig op og holder tale for alle gæsterne. Han siger, at han som gave vil give Hera 3.000 kr., som hun kan rejse til London for. Hera får dog ikke pengene. En uge efter fortæller Mick, at han har forelsket sig i en anden, og at han vil skilles. Datoen for skilsmisse-bevillingen er 12. december 2008.

Hera har stadig indboet til en værdi af 50.000 kr. Hera har endvidere fortsat beløbet fra bodelingen indsat på den særskilte konto i banken. Micks bil har nu en værdi af 400.000 kr. Mick har efter ægtepagtens underskrivelse løbende brugt penge af sin løn til at købe indbo til sin lejlighed. Dette indbo har nu en værdi af 100.000 kr. Mick har fortsat ikke betalt Hera de 3.000 kr. i fødselsdagsgave. Gælden til Salling er ej heller betalt.

Hvorledes skal boet deles kvantitativt – og alle mellemværender afregnes – når Hera og Mick ønsker mest muligt?

Løsningsvejledning til opgave 1

1. Formueordning

Der var fælleseje i ægteskabet frem til separationen 3. marts 2008, jf. RVL § 15. Boet blev delt således, at Hera og Mick som boslodder begge fik 500.000 kr. Hera har dog fået udlagt indboet for 50.000 kr. og må således have indsat 450.000 kr. på sin bankkonto.

Separationens virkninger ophæves, da samlivet genoptages, jf. ÆL § 30. Parret har aftalt at fortsætte forholdet, uanset at de ikke bor sammen. Ægtepagten understøtter dette. Idet parret har delt separationsboet, bliver deres boslodder nye bodele, efter at samlivet er genoptaget.

Ægtepagten har hjemmel i RVL § 28, stk. 1, nr. 1, og stk. 2. Som følge af ægtepagten bliver Heras beløb på kontoen samt indboet særeje. Tilsvarende gælder for Micks bil, som han ejer ved ægtepagtens oprettelse.

Familieret 2003, side 338-339, 367, 380, 383, 394 og 642.

2. Hæftelsen over for Salling

Den eksterne hæftelse

Mick hæfter for alle indkøbene i Salling i medfør af særhæftelsesprincippet i RVL § 25.

I henhold til ordlyden af RVL § 11, gælder denne bestemmelse alene under *samlivet*. Parret bor ikke sammen, men dette skyldes ikke længere uoverensstemmelser, hvorfor § 11 må antages at kunne anvendes.

Tallerkener og bestik for 2.000 kr. må antages både at være ”sædvanligt” og omfattet af den ”daglige husholdnings fornødenheder”. Hera hæfter derfor for tallerkener og bestik.

Hera hæfter ikke for *makeup*, da § 11, stk. 1, 2. pkt. alene omfatter hustruens køb til sig selv.

Betalingen i det indbyrdes forhold

Bestik og tallerkener har Mick købt til sin egen lejlighed, og i henhold til aftalen mellem ægtefællerne skal Mick selv betale herfor. Mick hæfter således i det indbyrdes forhold.

Mick hæfter i det indbyrdes forhold, da han har købt *makeupen* som gave til Hera.

Familieret 2003, side 342, 455-456, 458-459, 462, 464-465, 469 og 616.

3. Den kvantitative deling

De 2000 kr., Mick overfører til Hera hver måned efter 8. august 2008, er *§ 2-ydelser*, idet der er tale om mindre, regelmæssige overførsler af penge fra en ægtefælle til den anden. Der er ikke grundlag for at statuere gave, lån eller et formueretligt godtgørelseskrav. Mick kan således ikke kræve pengene tilbage.

Hera har et *vederlagskrav*, jf. RVL § 23, stk. 2, fordi Mick bruger sin lønbonus på 50.000 kr., som er fællesejemidler (da der ikke er tale om en gave), til opgradering af sin bil, der ifølge ægtepagten er særeje.

Mick har derimod ikke et vederlagskrav, fordi Hera giver 10.000 kr. til sin datter, barnebarn og svigersøn i bryllups- og barnedåbsgave. Renterne fra bankkontoen er særeje, jf. RVL § 28, stk. 3.

Mick skylder Hera 3.000 kr., hvorfor der mellem parterne er et indbyrdes krav. Beløbet må betegnes som en sædvanlig gave, der ikke kræver ægtepagt, jf. RVL § 30, henset til Micks indkomstforhold. De 3.000 kr. skal opgøres som et passiv i Micks bodel, og som et aktiv i Heras særeje, jf. ægtepagtens bestemmelse om gaver.

(Det forventes ikke, at de studerende diskuterer, om Micks uspecificerede gæld skal fordeles forholdsmæssigt mellem fælleseje og særeje.)

Familieret 2003, side 307, 425, 429-430, 433, 482-483, 484-485, 616, 620 og 627.

		Hera	**Mick**	
	Særeje	**Bodel**	**Bodel**	**Særeje**
Heras bankkonto	450.000			
Heras indbo	50.000			
Micks indbo			100.000	
Salling – makeup			÷1.000	
Salling – bestik mv.			÷2.000	
Micks bil				400.000
Indbyrdes krav	3.000		÷3.000	
Nettobodele	(503.000)	0	94.000	(400.000)
§ 23,2 forlods til Hera		50.000		
Ligedeling af resten (94÷50)		22.000		22.000
Boslodder		72.000		22.000

Mick skal i boslodstilsvar betale Hera 72.000 kr. Mick skylder stadig Hera 3.000 kr.

I medfør af FSKL § 65 a, kan Hera forlange, at Mick betaler (eller stiller sikkerhed for beløbet til) Salling for købet af bestik mv., dvs. 2.000 kr.

Familieret 2003, side 618-619 og 627-630.

Opgave 2

Hanna og Morten, der blev gift i 1988, levede i ægteskab med formuefællesskab. Ingen af ægtefællerne havde børn. I 1989 arvede Morten 100.000 kr. fra sin moster, der i et formgyldigt testamente fra 1988 havde bestemt, at arven skulle være særeje.

Morten oprettede i februar 2008 – uden Hannas vidende – et formgyldigt testamente, hvorefter hans mosters datter, kusinen Kirsten, som han var nært knyttet til, skulle arve den lysekrone, der hang i spisestuen, og som Morten havde arvet fra sin mormor. Endvidere skulle Kirstens søn, Peter, arve Mortens samling af fiskeudstyr, da Peter var ivrig lystfisker. Endelig skulle Mortens mangeårige sekretær, Sanne, arve 20.000 kr.

Den 3. september 2008 døde Morten uventet. Dagen før havde han afskediget Sanne, da han havde opdaget, at hun uberettiget havde taget 1.000 kr. fra ”Kaffekassen”. Sanne havde fastholdt, at hun bare havde lånt beløbet, hvad Morten ikke havde troet på. Fiskeudstyret havde Morten i august 2008 solgt for 4.000 kr., da han hørte, at Peter var holdt op med at fiske og i stedet var blevet interesseret i at gå på jagt. For pengene havde Morten købt et ur.

Mortens efterladte formue bestod af en bil til en værdi af 186.000 kr., lysekronen til en værdi af 10.000 kr., uret til en værdi af 4.000 kr., samt arven, der var indsat på en særskilt bankkonto, hvor der nu stod 110.000 kr. inklusive renter. Hanna havde værdier for 800.000 kr.

Både Hanna og Kirsten gjorde krav på lysekronen. Peter ønskede enten at få uret eller at få udbetalt 4.000 kr., hvad Hanna ikke mente, at der var grundlag for. Sekretæren Sanne anførte, at hun havde ret til at få 20.000 kr.

Hvordan skal boet deles, når alle implicerede ønsker mest muligt?

I oktober 2008 arvede Hanna 500.000 kr. fra sin far. Hun oprettede kort efter et formgyldigt testamente, hvorefter hendes veninde Vivi skulle arve 400.000 kr.

I december 2008 døde Hanna. Hendes nærmeste slægtninge var hendes mor, Anna, hendes bror, Carl, og hendes afdøde søsters barn, Dorte. Mortens nærmeste slægtninge var hans faster, Frida, samt kusinen Kirsten og hendes søn Peter. Alle de nævnte ønsker andel i arven efter Hanna.

Hvordan skal Hannas efterladte formue deles, når det kan oplyses, at der – ud over de arvede midler – ikke er sket ændringer i Hannas formueforhold siden Mortens død?

Løsningsvejledning til opgave 2

1. Arven efter Mortens moster
Mortens moster kan gyldigt i et testamente træffe bestemmelse om, at arven skal være særeje, jf. RVL § 28 a. Da mosteren er død før 1990, er arven fuldstændigt særeje, da bestemmelsen om særeje må forstås i overensstemmelse med de på dødstidspunktet gældende regler, jf. § 17 i lov nr. 396 af 13. juni 1990.

Familieret 2003, s. 388 og 396-397.

2. Peters legat til fiskeudstyr
Peter er holdt op med at fiske, hvorfor Morten har solgt fiskeudstyret og har købt et ur for pengene. Da Morten således ikke har anskaffet sig et aktiv af tilsvarende art som de solgte aktiver, må legatet anses for bortfaldet. Intet peger på, at Morten har ønsket, at Peter i stedet skulle have uret eller et pengebeløb.

Arveret 2008, s. 271-272.

3. Kirstens legat til en lysekrone
Lysekronen, der hører til fællesejet, er indbo i det fælles hjem. Da Hanna ikke har givet sit samtykke til denne testation, jf. AL § 91, stk. 2, nr. 2, og da Hanna ønsker at gøre sin udlægsret gældende efter AL § 12, stk. 1, bortfalder dette genstandslegat. Udgangspunktet i en sådan situation, hvor testationen som udgangspunkt er gyldig, og hvor beskyttelsen i § 91, stk. 2, nr. 2, er rent kvalitativ, må antages at være, at legataren i stedet får et beløb svarende til værdien. Denne løsning understøttes her af, *at* Morten var nært knyttet til sin kusine, *at* han havde arvet 100.000 kr. efter hendes mor, og *at* han havde arvet lysekronen efter deres fælles mormor. Kirsten tildeles derfor et sumlegat på 10.000 kr.

Arveret 2008, s. 72, 237 og 272.

4. Sannes legat på 20.000 kr.
Baggrunden for, at Sanne skal arve et beløb, er, at hun er Mortens mangeårige sekretær. Hun er imidlertid blevet afskediget dagen før Mortens død, fordi Morten mener, at hun har stjålet 1.000 kr. Det må være en afgørende forudsætning for Mortens testation, at hun ikke er blevet afskediget som hans sekretær som følge af en antagelse om tyveri. Den testamentariske bestemmelse til fordel for Sanne må derfor anses for ugyldig på grund af bristende forudsætninger, jf. AL § 77, stk. 1, nr. 2. At hun har anført, at hun bare havde lånt beløbet, kan ikke tillægges betydning.

Arveret 2008, s. 187 og 189.

5. Fordeling af arven efter Morten
Mortens bodel udgør 200.000 kr. (186.000 kr. + 10.000 kr. + 4.000 kr.), og Hanna har en bodel på 800.000 kr. Mortens boslod er således 500.000 kr. Hertil kommer hans særejearv på 100.000 kr. Efter de gældende regler er de påløbne renter på 10.000 kr. særeje, jf. RVL § 28, stk. 3, hvor det bestemmes, at indtægter af særeje er særeje. Det er imidler-

tid i teorien omdiskuteret, hvorvidt det forhold, at arven er falden før 1990, hvor indtægter af særeje var fælleseje, betyder, at det også gælder for de indtægter, der falder efter 1990. I Familieret, 2003, omtales spørgsmålet på s. 384-385, hvor det konkluderes, at indtægterne må antages at være fælleseje. Begge løsninger må accepteres.

I arv efter Morten falder således i alt 610.000 kr. Kirsten skal have et sumlegat på 10.000 kr. Resten – 600.000 kr. – arver Hanna i medfør af AL § 9, stk. 2.

Arveret 2008, s. 55-56.

6. Fordeling af arven efter Hanna

Boet efter Hanna består af hendes egen boslod på 500.000 kr., arven efter Morten på 600.000 kr. samt arven efter hendes far på 500.000 kr., i alt 1.600.000 kr.

Da Hanna har arvet Morten i henhold til AL § 9, stk. 2, *da* Hanna ikke efterlader sig livsarvinger, og *da* hun hverken har indgået nyt ægteskab eller har haft en samlever, med hvem hun har oprettet et udvidet samlevertestamente, er betingelserne for at dele den del af boet, der ikke er truffet testamentarisk bestemmelse om, mellem hver ægtefælles slægtsarvinger, opfyldte, jf. AL § 15, stk. 1, stk. 3, og stk. 4. Det er uden betydning for delingen, at Morten og Hanna under ægteskabet både havde fælleseje- og særejeaktiver, ligesom det er uden betydning, at Hanna efter Mortens død har modtaget en arv fra sin far.

Vivi skal have udbetalt et sumlegat på 400.000 kr., jf. AL § 15, stk. 4. Tilbage er 1.200.000 kr., som skal deles mellem slægtsarvingerne, jf. AL § 15, stk. 3.

Mortens slægtsarvinger er hans faster Frida, jf. AL § 3, stk. 2. Derimod arver hverken Kirsten eller Peter. Kirsten er Mortens kusine og er ikke legal arving. Frida arver ½ af 1.200.000 kr. = 600.000 kr.

Hannas slægtsarvinger er hendes mor Anna, der arver ½ af 600.000 kr. = 300.000 kr., jf. AL § 2, stk. 1. Hannas bror Carl og hendes niece Dorte, der træder i sin afdøde mors sted, deler den anden halvdel, jf. AL § 2, stk. 2, og får hver 150.000 kr.

Arveret 2008, s. 41, 56 og 58-59.